



## STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
ARBITRAŽAS	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
<b>Koordinuojantis:</b> prof. habil. dr. Valentinas Mikelėnas <b>Kitas (-i):</b> asist. dr. Eglė Zemlytė, vyr. lekt. dr. Tadas Varapnickas	Vilniaus universitetas, Teisės fakultetas, Privatinės teisės katedra Saulėtekio al. 9, I rūmai, LT-10222, Vilnius 311 kab., tel. (8 5) 2366170, el. paštas: <a href="mailto:ptkatedra@tf.vu.lt">ptkatedra@tf.vu.lt</a>

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Privalomasis

Igyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
Auditorinė	8 (pavasario) semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
<b>Išankstiniai reikalavimai:</b> Civilinė teisė. Bendroji dalis Civilinio proceso teisė I-II d.	<b>Gretutiniai reikalavimai (jei yra):</b> nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	133	48	85

### Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos

Dalyko tikslas – suteikti teorines ir praktines žinias apie arbitražo, kaip vieno iš alternatyvių ginčo sprendimo būdų, teisinį reglamentavimą; formuoti gebėjimus suvokti ir aiškinti arbitražo teisės normų prasmę ir teisingai jas taikyti, sistemiškai analizuoti ir kritiškai vertinti teismų praktiką bei šio instituto įgyvendinimą sprendžiant ginčus, kylančius iš privatinųjų teisiniųjų santykių, teisinę arbitražo prigimtį, procesą, arbitražinių sprendimų pripažinimo ir vykdymo tvarką, vystymosi tendencijas.

Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Studentas: - gebės kvalifikuoti arbitražo proceso santykius, lyginti juos su civilinio proceso santykiais;	Paskaitos (prieš kiekvieną paskaitą studentams pateikiami privalomi paskaitai perskaityti šaltiniai, kurių didžiąją dalį sudaro Lietuvos ir užsienio teismų bei arbitražo teismų sprendimai bei nutartys ir tarptautinio komercinio arbitražo bylose taikomi „soft law“ šaltiniai, taip pat kiekvienos paskaitos temos probleminių klausimų santrauka (paskaitų skaidrės); paskaitos metu studentai skatinami diskutuoti probleminiais temos klausimais remiantis pateiktais šaltiniais, kritiškai vertinti teisinį reguliavimą bei teismų praktiką), pratybos (pratybos yra skirtos praktinių užduočių sprendimui; kiekvienas studentas gauna praktinę situaciją, kurioje suformuluoti ieškovo ir atsakovo reikalavimai teismui arba arbitražo teismui ir, pasirinkęs ieškovo ar atsakovo vaidmenį, turi parengti argumentuotą ieškovo ar atsakovo poziciją raštu bei ją pristatyti pratybų metu žodžiu), savarankiškos literatūros studijos.	Egzaminas raštu (testas, praktinės situacijos analizė), praktinės užduoties sprendimas ir pristatymas pratybų metu, aktyvumas pratybų metu
- gebės apibūdinti kiekvieną arbitražo proceso: arbitražinį susitarimą, arbitražo teismą ir jo kompetenciją, užsienio arbitražo sprendimų pripažinimą ir kt.;	Paskaitos (prieš kiekvieną paskaitą studentams pateikiami privalomi paskaitai perskaityti šaltiniai, kurių didžiąją dalį sudaro Lietuvos ir užsienio teismų bei arbitražo teismų sprendimai bei nutartys ir tarptautinio komercinio arbitražo bylose taikomi „soft law“ šaltiniai, taip pat kiekvienos paskaitos temos probleminių klausimų santrauka (paskaitų skaidrės); paskaitos metu studentai skatinami diskutuoti probleminiais temos klausimais remiantis pateiktais šaltiniais, kritiškai vertinti teisinį reguliavimą bei teismų praktiką), pratybos (pratybos yra skirtos praktinių	Egzaminas raštu (testas, praktinės situacijos analizė), praktinės užduoties sprendimas ir pristatymas

	užduočių sprendimui; kiekvienas studentas gauna praktinę situaciją, kurioje suformuluoti ieškovo ir atsakovo reikalavimai teismui arba arbitražo teismui ir, pasirinkęs ieškovo ar atsakovo vaidmenį, turi parengti argumentuotą ieškovo ar atsakovo poziciją raštu bei ją pristatyti pratybų metu žodžiu), savarankiškos literatūros studijos.	pratybų metu, aktyvumas pratybų metu
- gebės tinkamai taikyti ir aiškinti arbitražo proceso teisės normas, reglamentuojančias paskirus arbitražo proceso santykius;	Paskaitos (prieš kiekvieną paskaitą studentams pateikiami privalomi paskaitai perskaityti šaltiniai, kurių didžiąją dalį sudaro Lietuvos ir užsienio teismų bei arbitražo teismų sprendimai bei nutartys ir tarptautinio komercinio arbitražo bylose taikomi „soft law“ šaltiniai, taip pat kiekvienos paskaitos temos probleminių klausimų santrauka (paskaitų skaidrės); paskaitos metu studentai skatinami diskutuoti probleminiais temos klausimais remiantis pateiktais šaltiniais, kritiškai vertinti teisinį reguliavimą bei teismų praktiką), pratybos (pratybos yra skirtos praktinių užduočių sprendimui; kiekvienas studentas gauna praktinę situaciją, kurioje suformuluoti ieškovo ir atsakovo reikalavimai teismui arba arbitražo teismui ir, pasirinkęs ieškovo ar atsakovo vaidmenį, turi parengti argumentuotą ieškovo ar atsakovo poziciją raštu bei ją pristatyti pratybų metu žodžiu), savarankiškos literatūros studijos.	Egzaminas raštu (testas, praktinės situacijos analizė), praktinės užduoties sprendimas ir pristatymas pratybų metu, aktyvumas pratybų metu
- gebės taikyti įgytas žinias interpretuojant teisės normas, teismų praktikos ir doktrinos pozicijas;	Paskaitos (prieš kiekvieną paskaitą studentams pateikiami privalomi paskaitai perskaityti šaltiniai, kurių didžiąją dalį sudaro Lietuvos ir užsienio teismų bei arbitražo teismų sprendimai bei nutartys ir tarptautinio komercinio arbitražo bylose taikomi „soft law“ šaltiniai, taip pat kiekvienos paskaitos temos probleminių klausimų santrauka (paskaitų skaidrės); paskaitos metu studentai skatinami diskutuoti probleminiais temos klausimais remiantis pateiktais šaltiniais, kritiškai vertinti teisinį reguliavimą bei teismų praktiką), pratybos (pratybos yra skirtos praktinių užduočių sprendimui; kiekvienas studentas gauna praktinę situaciją, kurioje suformuluoti ieškovo ir atsakovo reikalavimai teismui arba arbitražo teismui ir, pasirinkęs ieškovo ar atsakovo vaidmenį, turi parengti argumentuotą ieškovo ar atsakovo poziciją raštu bei ją pristatyti pratybų metu žodžiu), savarankiškos literatūros studijos.	Egzaminas raštu (testas, praktinės situacijos analizė), praktinės užduoties sprendimas ir pristatymas pratybų metu, aktyvumas pratybų metu
- gebės kritiškai (ir savikritiškai) mąstyti, sklandžiai, argumentuotai ir logiškai reikšti savo nuomonę žodžiu ir raštu bei vertinti esamas kitų pozicijas;	Paskaitos (prieš kiekvieną paskaitą studentams pateikiami privalomi paskaitai perskaityti šaltiniai, kurių didžiąją dalį sudaro Lietuvos ir užsienio teismų bei arbitražo teismų sprendimai bei nutartys ir tarptautinio komercinio arbitražo bylose taikomi „soft law“ šaltiniai, taip pat kiekvienos paskaitos temos probleminių klausimų santrauka (paskaitų skaidrės); paskaitos metu studentai skatinami diskutuoti probleminiais temos klausimais remiantis pateiktais šaltiniais, kritiškai vertinti teisinį reguliavimą bei teismų praktiką), pratybos (pratybos yra skirtos praktinių užduočių sprendimui; kiekvienas studentas gauna praktinę situaciją, kurioje suformuluoti ieškovo ir atsakovo reikalavimai teismui arba arbitražo teismui ir, pasirinkęs ieškovo ar atsakovo vaidmenį, turi parengti argumentuotą ieškovo ar atsakovo poziciją raštu bei ją pristatyti pratybų metu žodžiu), savarankiškos literatūros studijos.	Egzaminas raštu (testas, praktinės situacijos analizė), praktinės užduoties sprendimas ir pristatymas pratybų metu, aktyvumas pratybų metu
- gebės savarankiškai rasti, studijuoti ir analizuoti mokslinę bei praktinę medžiagą, sisteminti informaciją;	Paskaitos (prieš kiekvieną paskaitą studentams pateikiami privalomi paskaitai perskaityti šaltiniai, kurių didžiąją dalį sudaro Lietuvos ir užsienio teismų bei arbitražo teismų sprendimai bei nutartys ir tarptautinio komercinio arbitražo bylose taikomi „soft law“ šaltiniai, taip pat kiekvienos paskaitos temos probleminių klausimų santrauka (paskaitų skaidrės); paskaitos metu studentai skatinami diskutuoti probleminiais temos klausimais remiantis pateiktais šaltiniais, kritiškai vertinti teisinį reguliavimą bei teismų praktiką), pratybos (pratybos yra skirtos praktinių užduočių sprendimui; kiekvienas studentas gauna praktinę situaciją, kurioje suformuluoti ieškovo ir atsakovo reikalavimai teismui arba arbitražo teismui ir, pasirinkęs ieškovo ar atsakovo vaidmenį, turi parengti argumentuotą ieškovo ar atsakovo	Egzaminas raštu (testas, praktinės situacijos analizė), praktinės užduoties sprendimas ir pristatymas pratybų metu, aktyvumas pratybų metu

	poziciją raštu bei ją pristatyti pratybų metu žodžiu), savarankiškos literatūros studijos.	
- gebės sistemiškai analizuoti praktines situacijas, tinkamai kvalifikuoti teisinės studijuojamo dalyko klausimais.	Paskaitos (prieš kiekvieną paskaitą studentams pateikiami privalomi paskaitai perskaityti šaltiniai, kurių didžiąją dalį sudaro Lietuvos ir užsienio teismų bei arbitražo teismų sprendimai bei nutartys ir tarptautinio komercinio arbitražo bylose taikomi „soft law“ šaltiniai, taip pat kiekvienos paskaitos temos probleminių klausimų santrauka (paskaitų skaidrės); paskaitos metu studentai skatinami diskutuoti problemineis temos klausimais remiantis pateiktais šaltiniais, kritiškai vertinti teisinį reguliavimą bei teismų praktiką), pratybos (pratybos yra skirtos praktinių užduočių sprendimui; kiekvienas studentas gauna praktinę situaciją, kurioje suformuluoti ieškovo ir atsakovo reikalavimai teismui arba arbitražo teismui ir, pasirinkęs ieškovo ar atsakovo vaidmenį, turi parengti argumentuotą ieškovo ar atsakovo poziciją raštu bei ją pristatyti pratybų metu žodžiu), savarankiškos literatūros studijos.	Egzaminas raštu (testas, praktinės situacijos analizė), praktinės užduoties sprendimas ir pristatymas pratybų metu, aktyvumas pratybų metu

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Teisinė arbitražo prigimtis.	4			1			5	8	Literatūros studijos, praktinių situacijų analizė.
2. Arbitražinis susitarimas: sudarymas, šalys, forma.	2			1			3	8	Literatūros studijos, praktinių situacijų analizė.
3. Arbitražinis susitarimas: taikytina teisė ir negaliojimo pagrindai.	4			2			6	10	Literatūros studijos, praktinių situacijų analizė.
4. Arbitražinis susitarimas: kompetencijos doktrinos taikymas.	2			2			4	8	Literatūros studijos, praktinių situacijų analizė.
5. Arbitražo teismo formavimas, arbitro teisinis statusas.	4			2			6	10	Literatūros studijos, praktinių situacijų analizė.
6. Arbitražo procesas: arbitražo bylų nagrinėjimui taikytinos taisyklės.	2			2			4	8	Literatūros studijos, praktinių situacijų analizė.
7. Arbitražo procesas: įrodinėjimas, laikinosios apsaugos priemonės ir proceso konfidencialumas.	4			2			6	9	Literatūros studijos, praktinių situacijų analizė.
8. Arbitražo teismo sprendimas.	2			1			3	8	Literatūros studijos, praktinių situacijų analizė.
9. Arbitražo sprendimo panaikinimas.	4			2			6	8	Literatūros studijos, praktinių situacijų analizė.
10. Arbitražo teismo sprendimų pripažinimas ir (ar) vykdymas.	4			1			5	8	Literatūros studijos, praktinių situacijų analizė.
<b>Iš viso</b>	<b>32</b>			<b>16</b>			<b>48</b>	<b>85</b>	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Aktyvumas pratybose	10	Semestro metu	Vertinant atsižvelgiama į rezultatyvų dalyvavimą diskusijose, problemų formulavimą ir jų sprendimų siūlymą, turiningų kritinių pastabų teikimą ir kitų diskusijos dalyvių komentavimą, atsakymus į pateiktus klausimus, tinkamą studijuojamų šaltinių taikymą praktinių situacijų analizei.
Praktinės užduoties sprendimas	40	Gegužės pradžioje	Max. 10 balų, kurie vėliau dauginami iš 0,4 (kaupimas yra privalomas). Praktinė užduotis sprendžiama raštu (atsižvelgiama ar sprendimas argumentuotas, nuosekliai ir aiškiai išdėstyta visa informacija, identifikuota ir įvertinta esama problematika, nurodyti visi aktualūs šaltiniai) ir pristatoma žodžiu pratybų metu (atsižvelgiama pristatymo sklandumą, glaustą ir koncentruotą kalbėjimą, reikiamo lygio lingvistikos priemonių naudojimą, gebėjimą motyvuotai ir argumentuotai atsakyti į užduodamus klausimus).

Egzaminas	50	Semestro gale	Max. 10 balų, kurie vėliau dauginami iš 0,5. Egzaminas vykdomas raštu pateikiant studentams 10 klausimų testą (vienas klausimas vertinamas 0,5 balo, testo dalies įvertinimas – 5 balai) bei praktinę situaciją (įvertinimas – 5 balai). Vertinant praktinę situaciją atsižvelgiama ar atsakymas argumentuotas, nuosekliai ir aiškiai išdėstyta visa informacija, identifikuota ir įvertinta esama problematika, nurodyti visi aktualūs šaltiniai.
-----------	----	---------------	--

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
<b>Privaloma literatūra</b>				
DOMINAS, G.; MIKELĖNAS, V.	1995	Tarptautinis komercinis arbitražas		Vilnius: Justitia
MIKELĖNAS, V., NEKROŠIUS, V., ZEMLYTĖ E.	2016	Lietuvos Respublikos komercinio arbitražo įstatymo komentaras		Vilnius: Registrų centras
ZEMLYTĖ, E., DRIUKAITĖ G. A.	2021	Development of Arbitration Law in the Republic of Lithuania After the Restoration of Independence. In Legal Developments During 30 Years of Lithuanian Independence. Editors: Prof. Gintaras Švedas, Dr. Donatas Murauskas		Springer International Publishing
MIKELĖNAS, V.	2006	Arbitražo proceso klausimai remiantis Lietuvos teismų praktika. <i>Justitia</i>	Nr. 2, p. 12-22	Vilnius: Justitia
MIKELĖNAS, V.	2007	Arbitro teisinis statusas. <i>Justitia</i>	Nr. 1, p. 27-31	Vilnius: Justitia
GAILLARD, E.	2012	Tarptautinio arbitražo teisės teorija		Vilnius: Valiunas Ellex
<b>Papildoma literatūra</b>				
BORN, Gary B.	2014	International commercial arbitration	I, II, III	Kluwer Law International
LEW, J. D. M.; MISTELIS, L. A.; KROLL, S. M.	2003	Comparative International Commercial Arbitration		The Hague; London: Kluwer Law International